

Kommunens servicenätsutredning och konsekvensbedömning

Kommunstyrelsen 22.04.2024 § 118

754/00.01.02/2022

Beredare	Kommundirektör Virpi Sailas, fornamn.efternamn@kirkkonummi.fi , tfn 09 29671 (växel)
Beslutsförslag	Kommundirektör Virpi Sailas Kommunstyrelsen beslutar anteckna servicenätsutredningen och förhandsbedömningen av konsekvenserna för kännedom.
Behandling	Direktör för samhällstekniska väsendet Anna-Kaisa Kauppinen lämnade sammanträdet kl. 17.15.
Beslut	Föredraganden strök ärendet från föredragningslistan. Ärendet behandlas vid kommunstyrelsens sammanträde 29.4.2024.

Redogörelse **Servicenätsutredning och förhandsbedömning av konsekvenserna 2023**

Kyrksläotts kommun har utarbetat utredningen om sitt servicenät tillsammans med Tilakonsultit Oy och MDI. En förhandsbedömning av konsekvenserna (enkät och kommuninvånarkvällar) har gjorts i slutet av år 2023. Där bedömdes utvecklingsalternativen för områdena ur användarnas och kommuninvånarnas perspektiv.

Bakgrunden till servicenätsutredningen

Senast uppgjordes en servicenätsutredning för Kyrksläotts bildning- och fritidstjänster år 2019. Den godkändes år 2020. Efter servicenätsutredningen 2020 har det skett stora förändringar i såväl kommunen som allmänt på kommunfältet, vilka har lett till ett behov att granska bildnings- och fritidstjänsternas servicenät mer omfattande och för en längre tidsperiod än tidigare. Efter att servicenätsplanen utarbetats har till exempel Jokirinteen oppimiskeskus, utvidgningen av Veikkolan koulu och det nya daghemmet i Veikkola tagits i bruk. Dessutom pågår i genomförande- och planeringsskede flera investeringsprojekt inom bildningstjänsterna, så som skolcentret GWP, det gemensamma campuset, Nissnikun yhtenäiskoulu, Kantvikin koulu och arrangemang gällande ersättande lokaler för projekten.

De nya befolkningsprognoserna visar fortfarande att befolkningen åldras och antalet barn och unga minskar, men samtidigt ökar också behovet av service för barn i småbarnspedagogiskålder redan under de närmaste åren. Då befolkningen åldras bör man också bereda sig på att de äldres behov av bildnings- och fritidstjänster ökar.

Enligt Kyrksläotts kommunstrategi 2023–2030 växer vi planmässigt och behärskat. Vårt serviceutbud svarar mot den ökande och åldrande befolkningens behov. Vi är en stark bildningskommun där småbarnspedagogiken, undervisningen och utbildningen är uppskattade. Våra lärmiljöer är trygga och sunda.

Servicenätsutredningen avviker från servicenätsplanerna så att syftet med utredningen inte är att vara en beskrivning av det som ska komma eller av redan känd utveckling av servicenätet eller ändringar av det. I stället är

avsikten med utredningen att ge information om olika eventuella utvecklingsförlopp och deras effekter på planeringen av det kommande servicenätet.

Ett centralt mål för servicenätsutredningen har varit att tydligare än tidigare lyfta fram olika faktorer som tillsammans påverkar servicenätet och på så sätt få information för planeringen av servicenätet och vidare beslutsfattandet och genomförandet som gäller det. Genom servicenätsutredningen ville man lyfta fram gemensamma effekter mellan servicenätet och samhällsplaneringen i kommunen. Med samhällsplanering som beaktar bildningstjänster kan man bland annat påverka det regionala behovet av tjänster och stöda genomförande av ett servicenät som är hållbart med tanke på såväl verksamheten som ekonomin, vilket möjliggör produktion av högklassiga tjänster också i framtiden.

Servicenätsutredningen består av sju delar som också beskriver de olika skedena av utredningsarbetet. De tidigare arbetskedena producerade information om det följande skedet i arbetet så att utredningens resultat var att man kunde bilda sig en så omfattande helhetsbild som möjligt av bildningstjänsternas och fritidstjänsternas servicenät i Kyrkslätt samt av eventuella kommande utvecklingsriktningar.

Arbetskedena var:

- 1) inventering och kartläggning av det nuvarande lokalbeståndet,
- 2) uträkning av servicekapaciteten,
- 3) idéer och modeller gällande den regionala markanvändningen.
- 4) kalkylering av den regionala befolkningsutvecklingen och servicebehovet som baserar sig på scenarier
- 5) bildande av eventuella servicenätsmodeller som baserar sig på scenarier,
- 6) uträkning av livscykelkostnader för eventuella servicenätsmodeller och
- 7) sammandrag av utredningen och rekommendationer.

Servicenätsutredningen har genomförts av Mikko Marja-aho från Tilakonsultit Oy, och beräkningarna av den lokala befolkningsutvecklingen har gjorts upp av Rasmus Aro från MDI. Genomförandet av servicenätsutredningen har förutsatt brett samarbete med sakkunniga från Kyrksläotts kommuns olika serviceområden. Under de olika arbetskedena har serviceområdenas sakkunnigas roller växlat enligt uppgiftens natur till exempel så att vid verksamhetslokalernas inventeringar har planläggningens expertis framhävts i arbetet gällande uppgörandet av scenarier för lokaltjänsterna och markanvändningen.

Slutsatser i servicenätsutredningen

Servicenätsutredningen lyfter fram uppgifter om ömsesidiga effekter som inte tidigare funnits till förfogande. Sådan information är bland annat hur utvecklingen av kommunen, i synnerhet markanvändningen, reflekteras i servicebehovet och via det också i investeringarna.

Servicenätsutredningen fogar till denna information också en bedömning av de nuvarande lokalernas skick, vilket för sin del hjälper att sammanjämka investeringsbehov som uppstår av olika orsaker.

Ur utredningen framgår bland annat att den tillväxttakt, som ur Kyrksläotts kommuns bildnings- och fritidstjänsternas servicenäts synvinkel kan anses önskvärd, är en måttlig tillväxt på ca 1 %. I en situation med måttlig tillväxt ökar kommunens barnantal på lång sikt och skolornas beläggningsgrad stiger till önskad nivå. Med tanke på kapaciteten eftersträvas en jämn

tillväxt eftersom en snabb tillväxt på nya områden leder till snabb ökning av efterfrågan på service, vilket ökar investeringstrycken och risken för att servicebehovet blir kortvarigt. Tillväxt som sker mitt i samhällsstrukturen kan stöda sig bättre på den befintliga servicekapaciteten än vad nya områden kan, och det är enklare att utnyttja kapacitet som frigörs då servicebehoven förändras.

Serviceutredningen tar inte ställning till typen av servicenätsmodell som kommunen börjar genomföra. Istället lyfter den fram att den finns alternativa lösningar och föränderliga faktorer, vilka påverkar servicebehovet såväl lokalt som på hela kommunens nivå. Serviceutredningen behandlar också effekterna av den förutspådda befolkningsutvecklingen på det nuvarande verksamhetslokalnätets kapacitet. Informationen är väsentlig bland annat för planläggningen för att reservera tomter för serviceproduktionen. Utredningen kan för sin del stöda beslutsfattandet så att utvecklingen av kommunen kan grunda sig på uppgifter, vara planmässig och ta olika aktörers inbördes effekter i beaktande.

Förhandsbedömning av konsekvenserna i anslutning till servicenätsutredningen

I anslutning till servicenätsutredningen genomförde vi en invånar- och personalenkät för kommuninvånarna och personalen samt kommuninvånarkvällar.

Enkäten var öppen 2.11.2021–19.11.2023. Enkäten kunde besvaras på finska, svenska och engelska. Samarbetspartner i genomförandet av enkäten var Owl Group Oy. Enkäten delades på Kyrksläotts webbplats och kanaler i sociala medier. Enkäten spreds via daghemmen till daghemsbarnens vårdnadshavare, via Wilma till elevernas vårdnadshavare, via kommunens kanaler och intranätet till daghemmens, skolornas och fritidshemmens personal. Det inkom sammanlagt 789 svar på enkäten. Det inkom 656 svar på finska, 126 på svenska och 7 på engelska. I enkäten ingick frågor om bakgrund, generella frågor om service och mer specifika områdesvisa frågor som lyfts fram i servicenätsutredningen. För de svarande visades frågor enligt deras roll och bostadsområde/arbetsområde.

Kommunen ordnade tre lokala invånarmöten (kommunhuset, Veikkola och Masaby) för bedömning av servicenätsutredningen under november–december 2023. Tillställningarna var öppna för alla och kommuninvånarna bjöds in att diskutera utvecklingen av servicenätet. På tillställningarna presenterade man både servicenätsutredningen och resultaten av enkäten och förde en gemensam diskussion.

Slutsatser av enkäten:

Norra området:

Bevarande av Sjökulla daghem och skola: Många svarande framhävde stora investeringar som gjorts på området och som skulle gå till spillo om daghemmet och skolan stängdes eller flyttades bort, och de svarande framhävde Sjökulla skola och daghems betydelse för områdets gemenskap och barnens välmående. De anser att den nuvarande omgivningen är trygg och vill bevara den. Flera svarande betonar betydelsen av bevarande av undervisningen på svenska och behovet att stöda utvecklingen av tvåspråkiga barns språkkunskaper.

Betydelsen av små gruppstorlekar och tillräcklig personal: De svarande lyfte fram att små gruppstorlekar, och i utvecklingen ska det beaktas att personalen är tillräcklig.

Utnyttjande av närheten till naturen: Flera svarande framhävde värdet av närheten till de nuvarande lokalerna, så som daghemmet och skolan, samt till naturen för barnens växande och lärande.

Oro över centralisering: I svaren lyfte man fram oro över att stora enheter centraliseras. I svaren lyfte man fram oro över skolvägarnas längd, särskilt för små barn, och framhävde behovet av trygga förbindelser och bevarande av närskolan Sjukulla skola och daghem i området.

Fritidstjänster: De svarande var nöjda med de nuvarande fritidstjänsterna. De svarande önskade mångsidiga hobbyer, och de önskade större utbud av hobbymöjligheter särskilt för ungdomar och äldre. Flera svarande betonade bevarande av de nuvarande fritidstjänsterna. De svarande ansåg att trygg miljö och hinderfrihet är viktiga faktorer i utvecklingen av service. De svarande önskade utnyttjande av gamla byggnader. De önskade bevarande av gamla byggnader, så som biblioteket och herrgården, och ombyggnad av dem till kulturlokaler och hobbyplatser och utnyttjande av skollokaler för hobbyer.

Östra området och centrumområdet:

Förbättring av lokaler och resurser: I svaren betonades behovet att förbättra och iståndsätta befintliga lokaler, särskilt åtgärda inneluftsproblemen i skolorna och daghemmen samt erbjuda moderna och fungerande lokaler för barnen och personalen.

Nackdelar med centralisering och mindre enheter: I svaren motsatte man sig inrättning av stora centraliserade enheter och betonade mindre enheters betydelse för barnen med tanke på tryggheten, lärandet och den sociala gemenskapen. De svarande upplevde i stor utsträckning att närliggande skolor är viktiga bl.a. med tanke på tryggheten och de korta skolvägarna. Bevarandet av Laajakallion koulu fick starkt understöd: denna skola upplevdes vara en fungerande, trygg och högklassig skola.

Tillgänglighet i området och korta skolvägar: I svaren framhövdes behovet att bevara korta och trygga skolvägar samt garantera småbarnspedagogikens tillgänglighet.

Närskolor och daghem: i svaren lyftes fram vikten av närskolorna och närdaghemmen. Personalens tillräcklighet och varaktighet: oro över personalens tillräcklighet och varaktighet.

Fritidstjänster: Man önskade fokus på områden där användningsgraden av lokaler håller på att bli låg. Man önskade i stor utsträckning utbud för personer i olika åldrar och för olika grupper. Man ville ha fler lokaler och hobbymöjligheter för ungdomar på glesbygden. De svarande såg ett behov att utveckla centrumområdet och trygga närservicen. I svaren betonades bevarande av närservice så som bokbussar och utveckling av centrumområdet med iakttagande av de äldres behov. Behov av olika motionsmöjligheter så som friluftsrutter, en fotbollshall och en ishall lyftes fram.

Kommunstyrelsen tillställs servicenätsutredningen och enkäten för kännedom.